

Uppt. av Hils Hjimbing

efter Jöns Jeppsson

i Höör socken, Fösta
härad, Skåne

Anmärkingar: Den som har
berättat detta är en
gammal man på
77 år. julfirande,
Höör (8 sid)

Julfirandet i min hembygd, Höörs
socken för 70 år sedan.

Julen firas på många olika
sätt på olika ställen, så är
det även mycket stor skillnad mel-
lan julfirandet i äldre tider och
i nuvarande tid.

Julen firas för Kristi fö-
delse och därför är den också
den största och förnämsta, av
högtiderna. I äldre tider liksom
nu söker man till denna högtid

(8 sid)

9.
insamlas i skafferiet rikligare för-
råd än annars. Därför både stak-
tades och bakades i mycket större
skala före än nu. Så kunde de
slakta 2-3 st. stora svinn eller
rötterestur. Det var därför mycket
stor brädska i alla hem de sista
fjorton dagarna före jul.

Det bakades även mycket mera
på en gång. I de flesta fall ba-
kade de före julen, så att de sto-
do sig ända fram till påsken. Des-
sa bak utgjordes huvudsakligen av
sursött bröd eller så kallade tunnvor och
kavringar. Det byggdes även mycket.
Många stora tunnvor fylldes med bär-
de öl och brännvin. Drängarna fick
också en liten tunnva. Ätväl
dräng som piga fingo var sina
julleaker, nämligen en söt och en
sur. Artingen åt de dem själva

Uppt. av *Hild Sjmyberg*

Anmärkingar:

efter

i

eller också skickade de dem till sinna hem. Ljussjöfeningen var även något som hörde till göromål för juten. Den gick så till, man hängde en ljussveke på en "speda", så att det blev en ögla på veken. Därefter doppades veken i en gryta, som innehöll vatten och talg, helst av får. Sedan hängdes de upp till torkning. På golvet under ljusen var strött sand för att uppsamla den talg som var av dem. Här så talgen har

de stelnat, fick man doppa dem i-
gen. Denna doppning fick upprepas
många gånger, beroende på hur
tjocka man ville ha dem.

Bergörningen voro de mycket
moga med. Särskilt i tanthemma
skurade de inte bara golvet utan
även både tak och väggar. Sedan
de så hade gjort fint överallt,
flätades takn till långa girban-
der, som gick från hörn till hörn.
Där dessa då korsade varandra
flätades en takkrona eller som
det också kallades "biskrona." De
rum som särskilt utmärktes var
"stuan" och "särset" eller som vi
skulle kalla det matstug och kök.

För att riktigt märka helgen
ringde de i kyrkklockorna en timma
på julafton, varav vi ha fått uttrycket
"ringa in helgen," vilket även göres i

Uppt. av

Hels Ljungberg

Anmärkingar:

efter

i

vår tid varje lördagskväll i en del
kyrkor, när solen går ned.

På julafton var dagordningen
densamma som annars, med un-
dantag att de slutade arbetet ett par
timmar tidigare. Åstordningen var
även densamma med "dave", "fil-
lenmidda", "midda", "morgon" och
"kvällsmat". Till kvällsmat åt de
liksom vi, lutfisk, potatis och gröt
fast mycket enklare än nu. Var
och en hade sin bestämda "fräsk-
rik" och "fräsked". På jultbordet fanns

och det skulle vara riktigt festligt, ett par juljins, som hade tre grenar. Sedan orolstiden var slut, bars det in halm och lades över hela stuegolvet." Därefter lättes det i halm till alla somnade i den. Den halm kallades för "stuebäs" eller "jula bäs."

På juldagsmorgon skulle alla, som kunde, gå till stä i kyrkan, som vanligtvis var kl. 6. De allra flesta gick till kyrkan med fräsko på. Sedan återstoden av dagen fick man inte göra någonting alls utom det allra nödvändigaste, såsom laga mat och fodra kreaturen.

Julafton och juldagen hava vi så gott vi vilja ha, men annan dag jul då gämnar man sitt goda sut. På annan dag jul skulle både hästar och kor ha salt till det första fodret om morgonen. Vidare

Uppt. av *Nils Gunningberg*

Anmärkingar:

efter

i

skulle de helst vattna i pinnande vat-
ten. Sedan skulle de även samma
dag på morgonen "ida slaffan", som
gick så till, att de red från den e-
ma gården till den andra och sjöng
"Slaffans visan". På vart ställe fingo
de örter och äpplen av figorna
och brännvin av drängarna. Som-
liga gingo från det ena stället till
det andra och hjälpte kvinnorna,
ty det var dessa som skötte kreaturen,
med att mäger där de visste, att de
fick något igen. Men där de inte fick

8. orädot, kastade de in hela gödseltrögen
i stallit eller där de inte kunde kom-
ma in, lade de för dörren, så att
den inte kunde öppnas.

Ljussnått sköto de in det
nya året klockan 12 på natten.

Trettonafton skedde inget sär-
skilt, utan den var, som en vanlig
söndag. Men Fugo (20) dagar efter
jul var det Kmit. Oräddskåpet säger:
"Kmit, kör julen ut."